

Het oude (tweede) raadhuis

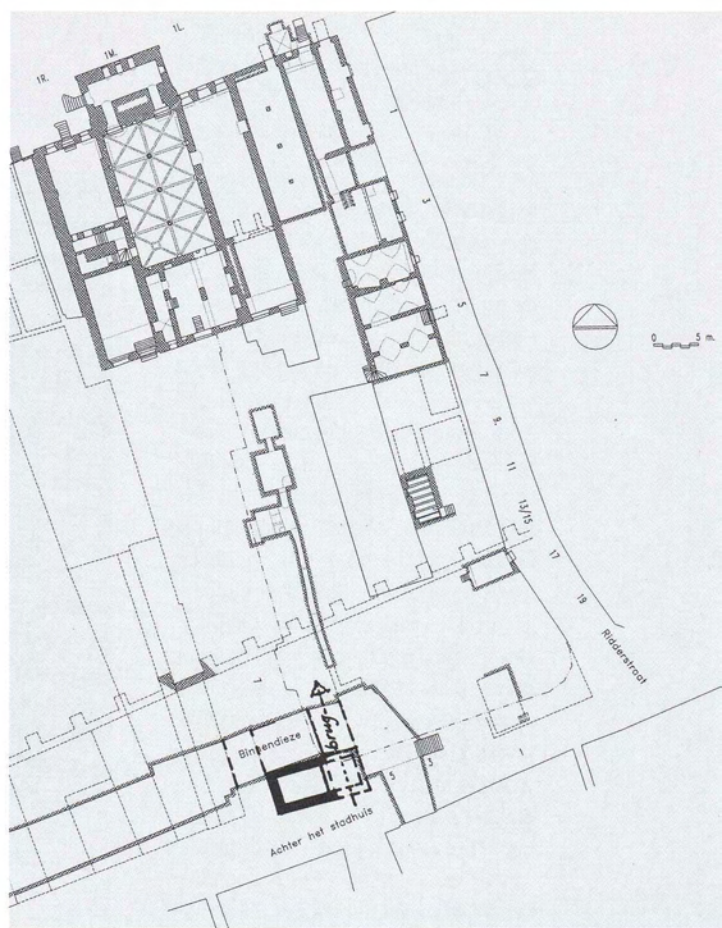
Na het afsluiten van het archeologisch onderzoek en ná de inleverdatum van de kopij voor Bossche Bladen 2002 nr. 3, waarin de plaats van de Bossche stadhuizen werd besproken, kwamen Achter het Stadhuis bij bouwwerkzaamheden zware funderingen in het zicht. Een goede reden om in deze aflevering nog even op het oude raadhuis terug te komen, omdat dit 14e-eeuws muurwerk behoort moet hebben tot een belangrijk gebouw.

Ik acht het goed mogelijk, dat het hier gaat om het tweede raadhuis van de stad, dat als zodanig vóór 1366 heeft gefunctioneerd.

Van dit gebouw was uit de schriftelijke gegevens bekend, dat het aan de Binnendieze, de voormalige stadsgracht, buiten de eerste stadsmuur stond. Bij het recente archeologisch onderzoek zijn buiten de stadsmuur tevens funderingen aangetroffen, die gezien hun late, 15e-eeuwse datering niet te identificeren waren met het tweede, 14e-eeuwse raadhuis. Dit is merkwaardig, aangezien ze wel op de plaats lagen waar we volgens de bronnen het tweede raadhuis verwacht zouden hebben, aan de noordzijde van de Binnendieze, tussen het water en de muur. Het bijbehorende gebouw is gereconstrueerd op de vogelvluhttekening in Bossche Bladen 2002 nr. 3. De situering was mede gebaseerd op posten uit de stadsrekeningen van 1399/1400. Hierin is sprake van een erfcijns van 35 schelling 'vanden auden raethuse', die de stad betaalde aan het Geefhuis. Deze cijns, zo blijkt uit het register van het Geefhuis, betrof het huis *De Gaffel*, het linkerdeel van het huidige

stadhuis Markt 1. De stad heeft dit pand in 1481 in eigendom verworven. Bij de ontmanteling van de stadsmuur was in 1357 het terrein buiten de muur bij *De Gaffel* gevoegd. Vermoedelijk heeft de erfcijns met dit stuk grond, waarop de 15e-eeuwse funderingen zijn aangetroffen, te maken. Het oude, tweede raadhuis was daarom als licht gebouw op deze plek gereconstrueerd.

De onverwachte nieuwe vondsten werpen een ander licht op de situatie. Die betroffen zware funderingen van een bakstenen gebouw dat niet aan de noord-, maar aan de zuidzijde van de Binnendieze stond. De buitenwerkse maten bedroegen circa 10,50 x 5 m, de funderingen waren circa 75 cm dik. Het gebouw bestond uit twee delen. Ter plaatse van het rechter deel lag de Stadhuisbrug. Mogelijk was hier een poorthuis. Het aangetroffen baksteenwerk was dusdanig zwaar dat het gebouw waarschijnlijk twee bouwlagen geteld heeft. Als dit gebouw inderdaad het tweede raadhuis is geweest, zal de raadzaal op de eerste verdieping gelegen hebben, deels boven de inrijpoort. De lange gevel van het gebouw stond in de oude rooilijn van *Achter het Stadhuis*. Deze straat is na de ontmanteling van de stadsmuur in het derde kwart van de 14e eeuw aangelegd. De oude rooilijn lag ongeveer in het midden van de huidige straat. De korte westgevel stond op de vroegere scheiding met het erf van het huis *Sinterklaas*,

Situatietekening van de nieuw aangetroffen funderingen van (waarschijnlijk) het tweede raadhuis ten zuiden van de Binnendieze. (Kelderkaart, tekening: BAM)

het rechter deel van het huidige stadhuis. De stad heeft dit pand in 1599 gekocht van het Kramersgilde. Het bezat aan de achterzijde een gemeenschappelijke brug over de Binnendieze. De westgevel van dit mogelijke oude raadhuis grensde aan deze brug. De oostgevel stond op de hoek waar de Verwersstroom in de voormalige stadsgracht stroomt. Nadat de stad het grote huis van Gijsbrecht Lysscap aan de Markt gekocht had om er de raadzaal in onder te brengen werd het oude gebouw met de inrijpoort bestemd tot opslag en werkplaats.